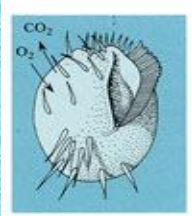

listopad
2007

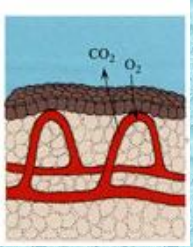
dýchání bezobratlých a ryb

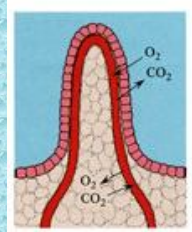
Ivana FELLNEROVÁ
PřF UP Olomouc

Jednobuněčné organismy přijímají dýchací plyny celým povrchem těla z okolní vody

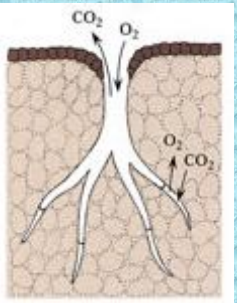
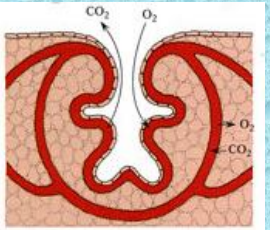
Také někteří mnohobuněční vodní živočichové dýchají celým povrchem těla. Krev transportuje dýchací plyny mezi povrchem těla a ostatními částmi

Mnozí mnohobuněční vodní živočichové využívají specializovaných tělních vychlípenin - **žaber**, které zprostředkovávají výměnu dýchacích plynů mezi vnějším prostředím (respiračním médiem) a krví.

Ivana FELLNEROVÁ
PřF UP Olomouc

Většina členovců dýchá vzdušný kyslík a k dýchání využívají tzv. **vzdušnice** – vnitřní systém trubic, které přivádějí vzdušný kyslík přímo k tkáním bez účasti krve.

Většina suchozemských obratlovců dýchá **plícemi** - specializovaný orgán houbovitě struktury bohatě protkaný jak vzdušnými cestami, tak cévním systémem

Ivana FELLNEROVÁ
PřF UP Olomouc

VZDUŠNICE hmyzu

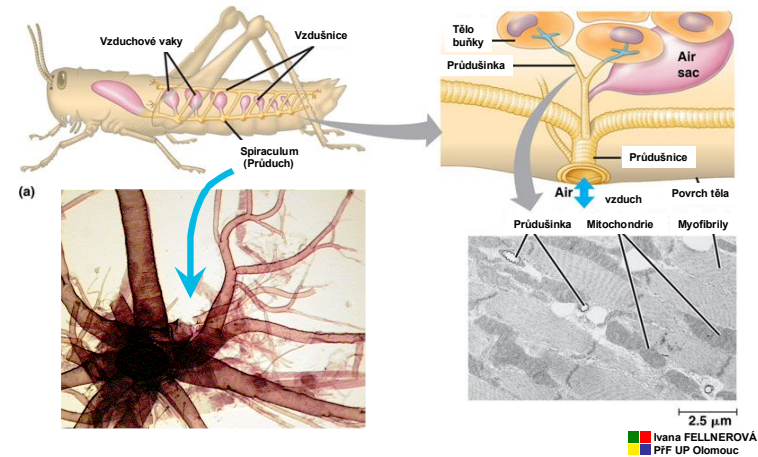
Ivana FELLNEROVÁ
PřF UP Olomouc

Dýchací soustava hmyzu:

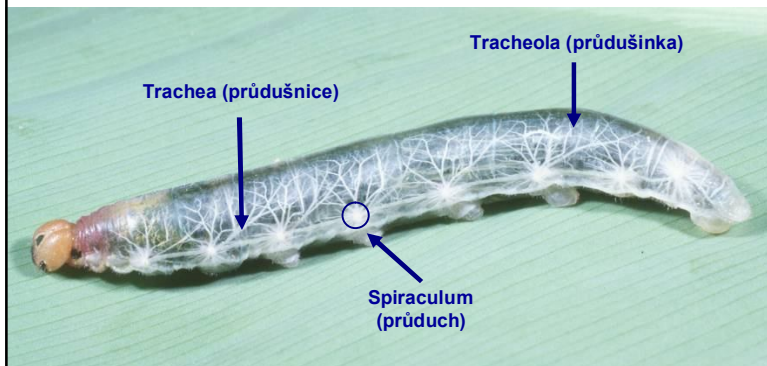
- ❑ Tvořena systémem rozvětvených trubic, tzv. **VZDUŠNICE** resp. **TRACHEJE**, které přivádí vzduch přímo k tkáním.
- ❑ Největší vzdušnice zvané průdušnice, ústí na povrch těla otvory zvanými **SPIRAKULA** (průduchy).
- ❑ U orgánů, které potřebují větší množství kyslíku, se z vzdušnic oddělují vzduchové vaky, obklopující dané orgány.
- ❑ Největší vzdušnice jsou vyztuženy chitinovými prstenci, které brání jejich kolapsu. Menší trubice označujeme jako průdušinky.

Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

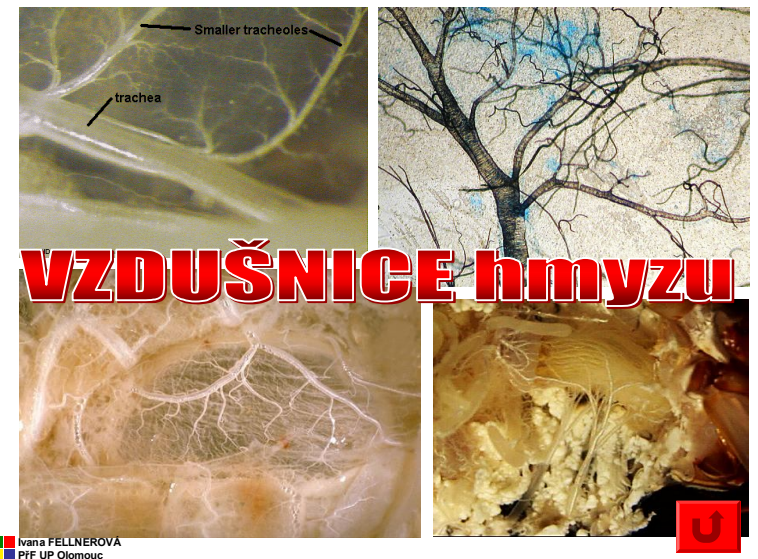
VZDUŠNICE: anatomie

Tracheální systém

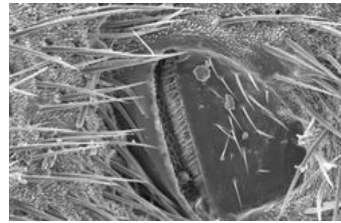
Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

SPIRACULUM

A Otevřené spiraculum mravence

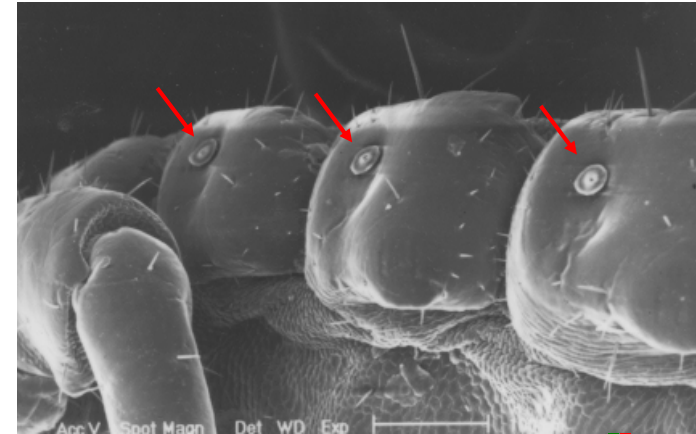
Téměř uzavřené spiraculum sarančete

Uzavřené abdominální spiraculum brouka *Scarabaeus rusticus*

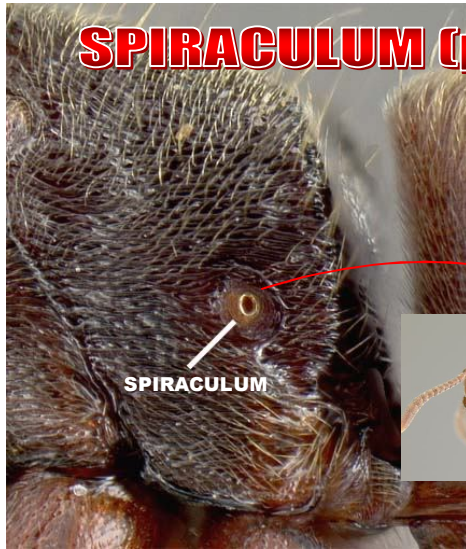
Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

VEŠ: abdominální spiraculum

Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

SPIRACULUM (průduch)

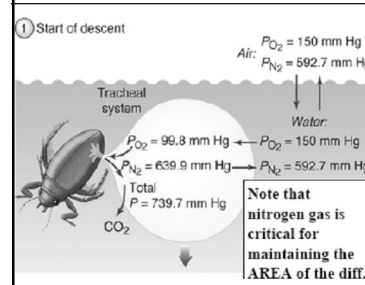

Spiraculum (průduch) mravence *Pachycondyla ferruginea* (Formicidae – Hymenoptera – Insecta - Arthropoda)

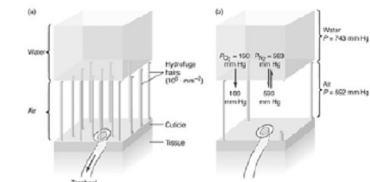
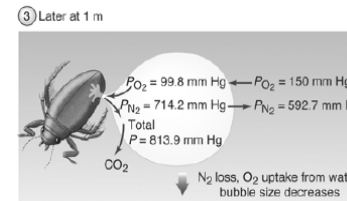
SPIRACULUM

Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

First, what is a plastron?

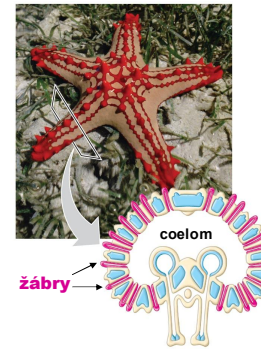
Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

ŽÁBRY bezobratlých a RYB

Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

Typy žaber u bezobratlých:

MOŘSKÁ HVĚZDICE

Žábry jsou jednoduché tubulární výběžky kůže. Dutý střed žaber je rozšířením coelomu. Výměna plynů probíhá difúzí přes povrch žaber.

MOŘSKÝ MNOHOŠTĚTINATÝ ČERV

Parapodia jsou výběžky na každém tělním segmentu. Slouží jako rábra, ale i jako pohybový orgán mnohoštětinatých mořských červů z řádu kroužkovců.

Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

Typy žaber u bezobratlých:

MOŘSKÝ MLŽ

žábry

Žábry mlžů jsou ploché útvary uvnitř tvrdé lastury. Žábry jsou pokryty řasinkami, které pohání vodu směrem k žábrům.

RAK

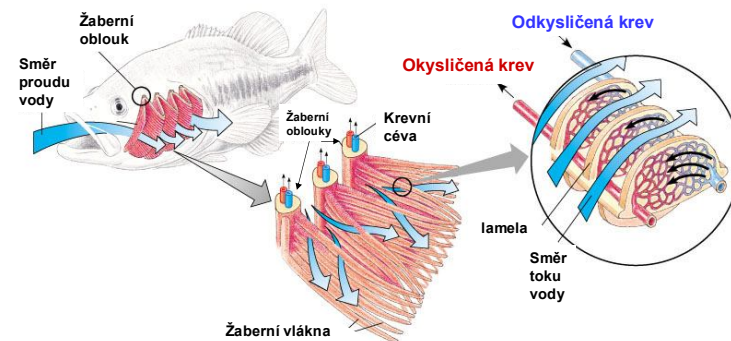

žábry

Raci a další koryši mají dlouhé keříčkovité žábry pokryté exoskeletem (vnější kostra). Specializované přívěsky těla přivádějí směrem k žábrům stále čerstvou vodu.

Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

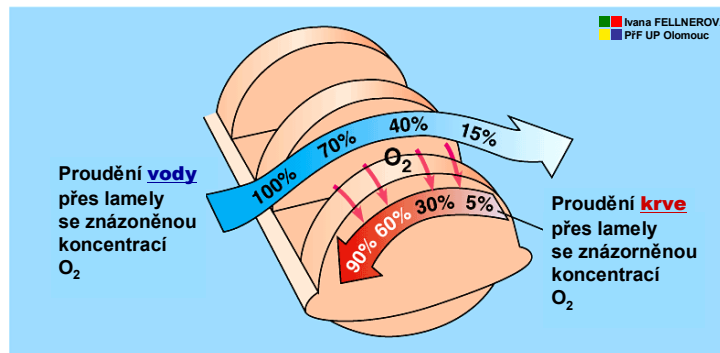
Žábra kostnatých ryb: ANATOMIE

Ivana FELLNEROVÁ
PFF UP Olomouc

Protiproudá výměna

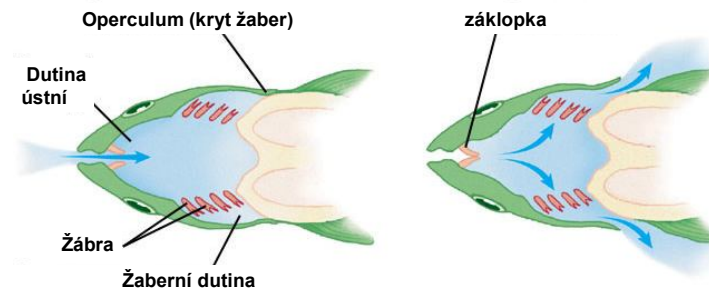
Ivana FELLNEROVÁ
PřF UP Olomouc

Protiproudový tok vody a krve udržuje nízký koncentrační gradient, což umožňuje vstřebávání kyslíku z vody do krve po celé délce lamely (resp. kapiláry) – krev je omývána vodou, která má stále vyšší koncentraci kyslíku.

ÚSTA OTEVŘENA,
OPERCULUM UZAVŘENO

ÚSTA UZAVŘENA,
OPERCULUM OTEVŘENO

Ryby neustále polykají ústy vodu, která protéká žaberními oblouky. V žaberních lamelách dochází k přenosu kyslíku z vody do krve. Odkysličená voda pak odchází z těla po otevření opercula.

Ivana FELLNEROVÁ
PřF UP Olomouc